

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.stm@stm.fi

Lausunto potilasvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Viite Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle potilasvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (VN/790/2020 ja VN/790/2020-STM-1)

Asia Yliopistollisten sairaanhoitopiirien lausunto viitteessä mainittujen lakien muutosehdotuksesta

Esitysluonnos

Yleensä

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa säädösmuutoksista, joiden tavoitteena on poistaa 1.1.2021 voimaantulevan potilasvakuutuslain (948/2019) säännöksissä havaittuja puutteita.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan potilasvakuutuslakia, viittä työeläkelakia sekä eräitä muita lakeja on tarkoitus muuttaa muun muassa siten, että etuuden saajan näkökulmasta potilasvakuutuksesta maksettavat ansionmenetykskorvaukset palautettaisiin toissijaisiksi työeläkelakien mukaisten eläkkeiden osalta. Esityksen tavoitteena tältä osin on poistaa potilasvakuutusjärjestelmältä taloudellinen rasite, joka aiheutuisi 1.1.2021 alkaen, jos potilasvakuutusjärjestelmä olisi ensisijainen korvausjärjestelmä suhteessa työeläkejärjestelmään perhe- ja vanhuuseläkkeiden osalta.

Esitys toteutuessaan tarkoittaisi sitä, että potilasvakuutuksesta maksettavien ansionmenetykskorvausten ensisijainen rahoitusvastuu suhteessa työeläkkeisiin poistuisi perhe- ja vanhuuseläkkeiden osalta. Muiden työeläke-etuuksien osalta potilasvakuutus säilyisi edelleen rahoituksellisesti viimesijaisena etuusjärjestelmänä.

Esitysluonnoksen mukaan potilasvakuutukseen kohdistuvat kustannuspaineet pienenisivät merkittävästi verrattuna siihen, että potilasvakuutus olisi aina ensisijainen. Ehdotetun muutoksen arvioidaan alentavan potilasvakuutuksen korvausmenoa noin 12 miljoonaa euroa vuosittain verrattuna siihen, että potilasvakuutus olisi ensisijainen myös vanhuuseläkeaikana. Tämän muutoksen jälkeen potilasvakuutuksen kokonaiskorvausmeno olisi arviolta noin 47 miljoonaa euroa vuositasona. Esitys keventää kuntatalouteen kohdistuvaa

kustannuspainetta, kun potilasvakuutuksen ensisijaisuudesta luovutaan kokonaan työeläkelakien mukaisten vanhuus- ja perhe-eläkkeiden osalta. Vaikutus on noin 10 miljoonaa euroa sairaanhoitopiireille korvausmenon vähentymisestä syntyvän säästön vuoksi.

Muutos toteutettaisiin potilasvakuutuslain osalta säädösteknisesti siten, että lain 29 §:n 1 momentista poistettaisiin viittaus pykälän 3 momenttiin, jossa säädetään tällä hetkellä potilasvakuutuksen ensisijaisuudesta suhteessa lakisääteiseen työeläkejärjestelmään. Koska potilasvakuutus säädettäisiin vahinkoa kärsineeseen nähden toissijaiseksi suhteessa työeläkelakien mukaisiin ehdotuksiin, 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Potilasvakuutuslain 46 ja 47 §:iin tehtäisiin potilasvakuutuksen toissijaisuutta edellyttävät muutokset. Lisäksi säädöskokonaisuuteen kuuluvia viittä työeläkelaki muutettaisiin tätä vastaavasti.

Potilasvakuutuslain 13 §

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan täsmennettäväksi potilasvakuutuslain 13 §:ää, jossa säädetään vakuutusyhtiön oikeudesta ja velvollisuudesta antaa vakuutus.

Säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että velvollisuus vakuutuksen antamisesta ja voimassa pitämisestä koskisi sellaista terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa, jota varten yhtiöllä toimilupansa sekä vahvistetun yhtiöjärjestyksensä mukaan on oikeus antaa vakuutus. Lainkohdan tarkentaminen on tarpeen, koska esimerkiksi sellaiselle vakuutusyhtiölle, joka on perustettu antamaan vakuutuksia vain vakuutusyhtiön omistajayhteisöille, ei ole perusteltua asettaa velvoitetta antaa vakuutuksia muille vakuuttamisvelvollisille yhteisöille. Tällainen niin sanottu kytkösyhtiö toimii muutoin normaalin vakuutusyhtiön tavoin. Edellytyksenä vakuutuksen antamisesta kieltäytymiselle olisi se, että vakuutusyhtiö on tehnyt tällaisen rajauksen hakiessaan toimilupaa Finanssivalvonnalta. Lisäksi edellytetään, että asiasta on maininta vakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksessä.

Lausunto

Tämä lausunto on laadittu yhteistyössä sen allekirjoittajina olevien yliopistollisten sairaanhoitopiirien kesken. "Lausunnonantajilla" tarkoitetaan tämän lausunnon allekirjoittajina olevia yliopistollisia sairaanhoitopiirejä.

Lausunnonantajat toteavat seuraavaa:

Potilasvakuutuslain 13 §

Uuden potilasvakuutuslain voimaantulon johdosta Lausunnonantajat ovat selvittäneet alkuvuoden 2020 aikana yhdessä omistetun "Suomen keskinäinen potilasvakuutusyhtiö" – nimisen vakuutusyhtiön perustamisen tarkoituksenmukaisuutta. Tavoitteena on, että Lausunnonantajat rahoittaisivat potilashahinkoriskit yhteisen vakuutusyhtiön kautta. Lausunnonantajien lisäksi muutkin sairaanhoitopiirit niin halutessaan voivat ne tulla yhtiöön mukaan sen aloitettua toimintansa. Tavoitteena on, että yhtiö voisi aloittaa toimintansa vuoden 2021 alussa Finanssivalvonnan (Fiva) myöntämän toimiluvan ja sairaanhoitopiirien sisäisten päätösten jälkeen.

Lausunnonantajilla on tarkoitus huomioida asia haettavassa toimiluvassa ja huomioida asia vakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksessä.

Tämän vuoksi Lausunnonantajat puoltavat liikennevakuutuslain 17 §:n 2 momenttia vastaavaa potilasvakuutuslain 13 §:ään ehdotettua muutosta, jonka perusteella ns. kytkösyhtiöillä ei ole velvollisuutta antaa vakuutuksia vakuutusyhtiön omistajayhteisöjen lisäksi muille vakuuttamisvelvollisille yhteisöille. Ehdotettu täsmennys on selventävä ja välttämätön, koska Lausunnonantajat ovat pitkälti valmistelleet niiltä edellytettävän potilasvakuutuksen järjestämistä yhteisesti omistetun keskinäisen vakuutusyhtiön kautta, jolla on velvollisuus antaa vakuutuksia vain omistajilleen.

Lakiehdotukset muuten

Lausunnonantajat puoltavat myös muuten ehdotettua säädöskokonaisuutta, jonka perusteella potilasvakuutuslakiin ja muihin ehdotuksiin liittyviin lakeihin tehdään luonnoksessa ehdotettuja muutoksia.

Lausunnonantajat viittaavat ehdotuksen taustaan (kohta 1.1), jonka mukaan sairaanhoitopiirit eräiden muiden yhteisöjen kanssa ovat aikaisemmin pyytäneet sosiaali- ja terveysministeriötä ryhtymään lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin potilasvakuutukseen liittyvien kustannusten vähentämiseksi siten, että potilasvakuutus suhteessa työeläkejärjestelmään säädettäisiin takaisin toissijaiseksi korvausjärjestelmäksi. Lausunnonantajat toteavat, että ehdotukset ovat niiden aikaisemman kannanoton mukaisia.

Allekirjoitukset

Tämä lausunto on allekirjoitettu Lausunnonantajien osalta, kukin erikseen omalle allekirjoitussivulleen.

4.6.2020

00.04.00
1025/2020
Julkinen

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Kuopio 5.6.2020

Risto Miettunen
sairaanhoitopiirin johtaja

Antti Hedman
johtajaylilääkäri

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Tampere 5.6.2020

Tarmo Martikainen
sairaanhoitopiirin johtaja
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Helsinki 5.6.2020

Juhani Tuominen
toimitusjohtaja
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

4.6.2020

00.04.00
1025/2020
Julkinen

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Oulu 5.6.2020

Ilkka Luoma
sairaanhoitopiirin johtaja
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

4.6.2020

00.04.00
1025/2020
Julkinen

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Turku 5.6.2020

Matti Bergendahl
sairaanhoitopiirin johtaja
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Jakelu

Sosiaali- ja terveysministeriö